

ber, maar bij schrijven van 8 December werd mij bericht, dat de S.O. bereid blijft. . . . . enz. waarvan ik dankbaar nota nam; en in dienzelfden brief werd mij te verstaan gegeven, dat ik nu kon rectificeeren, wat naar het oordeel van het S.O.-bestuur onjuist was. Zooals ik boven heb medegedeeld, ben ik het niet eens met die onjuistheid mijnerzijds, wat echter niet uitsluit, dat ook de bewering van het bestuur der S.O. waar kan zijn, daar beide beweringen naast elkaar, en niet tegenover elkaar staan. Voor mij was er dus geen reden om op de reeds verzonden correspondentie (5 December) terug te komen.

Betreffende het tweede stuk nog dit. Ik denk er niet over een dispuut te openen over hetgeen men moet verstaan, of te verstaan heeft, of wat als regel wordt aangenomen, dat men verstaat onder „kapitalistisch”. Ik neem alleen nota van het feit, medegedeeld door den adviseerenden en controleerenden geneesheer van het A.M.F., dat in het A.M.F. ook de belangen van het kapitaal worden behartigd.

Ik weet het niet, maar het is best mogelijk, dat de adviseerende en controleerende geneesheer van het A.M.F. een goed pianist is; wij waren echter er allen van overtuigd, dat die belangwekkende patiënt ons gedemonstreerd werd door hem, niet als pianist, maar als neuroloog; waarom dan ook nader wordt bevestigd, dat KUIPER dien patiënt *als neuroloog* had onderzocht, is mij een raadsel, of wringt daar wellicht eenigszins de schoen? Qui s'excuse, ...

Heerlen, tweeden Kerstdag 1921.

BERNARD SCHIPHORST.

APOLOGIE DER HISTORIA MEDICA.

Op de vergadering der „Deutsche Gesellschaft für Geschichte der Medizin und Naturwissenschaften”, den 6den September 1921 te Kissingen onder leiding van prof. K. SUDHOFF gehouden, is een onderwerp ter sprake gekomen, dat ook de aandacht der Nederlandsche geneeskundigen verdient. In het reorganisatieplan van het hooger onderwijs n.l. heeft de geschiedenis der geneeskunde, in Duitschland tot nog toe facultatief onderwezen, voor het eerst vasten voet gekregen en is als verplicht leervak, waarin wekelijks een uur onderwijs zal worden gegeven, opgenomen. Op deze vergadering werd door de heeren SUDHOFF, DIEGEN, HABERLING en STICKER een rapport hierover uitgebracht, waarin de gevoelens van dankbaarheid voor deze late erkenning van de onmisbaarheid van eenige kennis van het verleden onzer kunst hen niet heeft weerhouden hun onvoldaanheid over de poovere wijze, waarop de regeering dit verzuim wil herstellen, te uiten. De gronden, waarop hun verlangen naar een degelijker en uitvoeriger onderwijs in dit vak, dan één wekelijksch college geven kan, steunt, zijn voor de Nederlandsche geneeskundigen, die ondanks ons nieuwe academisch instituut voor het overgrootste deel nog steeds de praktijk zullen ingaan, zonder er zelfs een flauw vermoeden van te hebben, dat onze hedendaagsche kennis slechts een phase is in den ontwikkelingsgang van een wetenschap, wier kiemen reeds in den voortijd ontsproten, de overdenking waard. In den afgelopen jaargang van het *Tydschrift* heeft de geleidelijk in omvang toenemende kring van collega's, die belangstellen in historisch onderzoek, gelegenheid gehad aan te toonen, dat dit onderdeel onzer wetenschap iets meer is dan een tamelijk onschadelijke liefhebberij, waarvan de vruchten als een betere vorm van uitspanningslectuur beschouwd moeten worden. Het steeds drukkere bezoek van de vergaderingen der Vereeniging voor geschiedenis der genees-, natuur- en wiskunde, de regelmatig toevloeiende stroom van artikelen en boekbeoordeelingen voor de „Historische bijdragen”, waardoor deze zich tot een vrij volledig archief voor de historia medica hebben ontwikkeld, bewijzen, dat de redactie, toen zij deze rubriek opende, de teekenen des tijds verstond en heeft ingezien, dat zij niet aan eenige eenzijdige enthousiasten gelegenheid tot uiting zou geven, maar voorzien in de behoefte van een groep, die daarop eenige aanspraak mocht maken. Wanneer wij de tot een afzonderlijk boekdeel vereenigde *Bijdragen* van het jaar 1921 doorbladeren, kunnen wij daarin de bevestiging vinden van de voordeelen, die de Deutsche medici-historici van een uitgebreidere

gelegenheid voor historisch onderwijs verwachten. Deze zijn de volgende: Dege-
lijker en vollediger algemeene ontwikkeling der studenten. Begrip van den samen-
hang der onderdeelen der geneeskundige wetenschap met elkaar eenerzijds en van
de geneeskunde met haar hulpwetenschappen en de kultuurgeschiedenis ander-
zijds. Opvoeding tot wijsgeerig denken. Oefening in het begrijpen van de ontwikke-
lingsgeschiedenis van het menschelijk intellect ook op geneeskundig gebied. Voor-
bereiding tot het verkrijgen van het voor den praktischen arts zoo onmis-
baar begrip van het gedachtenleven van het volk. Een juister kijk op de vraagstuk-
ken der medische fatsoensleer. Kennis van de geschiedenis der besmettelijke
volksziekten. Een sterker standpunt tegenover de kwakzalverij en haar aanhang.
Ik wil aanstonds toegeven, dat het zeer wel mogelijk zijn zal, de praktijk behoor-
lijk uit te oefenen, zonder een dergelijke theoretische voorbereiding, die door hem,
wiens neigingen meer naar den literairen of philosophischen kant gaan, misschien
te hoog wordt aangeslagen; toch zijn er tekenen, die er op wijzen, dat een al te
voortgezette specialiseering, een al te zeer verfijnde techniek, die den band van
de onderdeelen der geneeskunde steeds lossen maakt, tot een verschrompeling
van het denken leiden kan, die den arts van zijn positie als man der wetenschap
tot dien van een geschoolden technicus doet afdalen.

Niet alleen voor den toekomstigen specialist echter is eenige kennis van het
verleden noodig, de algemeene practicus, stuurloos zijn weg zoekend tusschen
gløednieuwe theorieën en moderne opvattingen, die de kennis en ervaring, waarop
hij meende te kunnen steunen, dreigen te ondermijnen, kan het niet zonder een
behoorlijke dosis scepticisme en kritisch inzicht stellen, wil hij zich niet iedere
basis voelen ontzinken en tot sleur en routine afzakken. Ook hem kan de geschie-
denis, die haar oordeel over zooveel wereldschokkende theorieën en wetenschap-
pelijke stelsels heeft uitgesproken en het zuivere metaal uit het ruwe erts heeft
afgescheiden, de helpende hand toesteken en hem er voor bewaren het slacht-
offer te worden van nieuwe denkbeelden, wier waarde meer berust op de over-
tuiging, waarmede zij worden verkondigd, dan op het karige en ontoereikende
feitenmateriaal, waarop zij zijn gegrondvest.

Wij kunnen echter afzien van deze overwegingen, die nog van te praktischen
 aard zijn, om daarmede een dergelijk onderwerp te verdedigen. Een voorstel het
onderwijs in de vaderlandsche geschiedenis af te schaffen zou den storm van ver-
ontwaardiging doen opgaan en terecht aan het gezond verstand der voorstellers
doen twifelen; het verzuim onze aanstaande collega's voor te bereiden, zonder
hun eenige gelegenheid te geven kennis te maken met het eervolle verleden van ons
vaderland op wetenschappelijk en voornamelijk op geneeskundig gebied, toen
een reeks van geleerden den naam van Nederland hoog opstootten in de rij der
volken, wordt met gelatenheid gedragen. De kans, dat aan een onzer hoogeschoolen
een college per week aan dit belangrijk onderdeel der geneeskunde zal worden
gewijd, lijkt mij voorloopig niet groot, de algemeene malaise, die ook op het
Hooger Onderwijs zijn terugslag doet voelen, is voor een officieele erkenning van
de noodzakelijkheid van dit onderwijs niet bevorderlijk.

Ik voel mij daarom verplicht, de redactie van het *Tijdschrift* openlijk onze erkente-
lijkheid uit te spreken voor de wijze, waarop zij gelegenheid heeft gegeven deze
leemte in de opleiding van den Nederlandschen arts aan te vullen. In dezen ver-
warden tijd, waarin het evenwicht op maatschappelijk en wetenschappelijk gebied
dreigt verloren te gaan en waarin nuchter materialisme en vaag mysticisme een be-
denkelijke rol gaan spelen, kunnen de lessen der geschiedenis misschien van enig
nut zijn. Aan de redactie van het *Tijdschrift* komt de eer toe de tot nog toe
alleen staande en verspreide uitingen van herleving der belangstelling in histo-
risch onderzoek te hebben vereenigd en onder de aandacht van de Nederlandsche
geneeskundigen te hebben gebracht.